

Alusta alkaen 65

1 Mooseksen kirjan luentosarja Savonlinnan Tuomiokirkossa torstaisin klo 19-20.

Kirkkoherra Sammeli Juntunen, 1 Moos 43:29-44:17

65. kerta to 3.12.2009 klo 19 Savonlinnan Tuomiokirkossa.

Joosefin veljet joutuvat aivan tosi ahtaalle

Edellä olemme kuulleet, kuinka Joosef oli isänsä ja veljiensä tietämättä kohonnut Egyptin käskynhaltijaksi, vaikka he luulivat, että hän oli unohdettu orja jossain kurjassa loukossa tai vielä luultavammin jo kuollut.

Veljet ovat tulleet jo toistamiseen Egyptiin ostamaan viljaa nälkää näkeville perheilleen. Kesken kaiken heidät napataan kiinni ja viedään Egyptin käskynhaltijan palatsiin. He luulevat jo viime hetkensä tulleen, mutta aiemmin niin ankara käskynhaltija kohtelee heitä ystävällisesti.

Joosef liikuttuu Benjaminin näkemisestä

Kun Joosef huomasi Benjaminin, oman äitinsä pojan, hän kysyi: "Tämäkö on nuorin veljenne, josta minulle puhuitte?" Ja hän sanoi: "Jumala siunatkoon sinua, poika! (v. 1933 käännös: "Jumala olkoon sinulle, poikani, armollinen") (1 Moos 43:29)

Joosef on erityisen liikuttunut Benjaminin näkemisestä. Benjaminhan oli hänen täys-veljensä, samasta äidistä syntynyt. Muiden veljien kanssa hänellä oli vain yhteinen isä. Lisäksi Benjamin oli nuorin, lähimpänä Joosefia iältään. Hyvin luultavasti he olivat lapsina leikkineet yhdessä, kun taas muut veljet vanhempina ja muitten äitien teltoissa kasvaneina olivat jääneet vieraammiksi. Siksi Joosef puhuttelee Benjaminia jopa omaksi pojakseen.

Sitten Joosef poistui kiireesti, sillä nähdessään veljensä Benjaminin hän liikuttui niin, että hänen oli vaikea pidättää itkuaan. Hän meni sisähuoneeseen ja itki siellä. Pestyään kasvonsa hän tuli takaisin, pakottautui rauhalliseksi ja sanoi: "Tuokaa ruoka sisään." (1 Moos 43:30-31)

Selittäminen vain pilaisi näissä sanoissa olevan voiman kuvata Joosefin sisäistä myllerrystä.

Joosefin peiterooli pitää

Ja ruokaa tuotiin erikseen hänelle, erikseen veljille ja erikseen niille egyptiläisille, jotka söivät hänen luonaan, sillä egyptiläiset eivät aterioi heprealaisten kanssa; se on egyptiläisistä sopimatonta. (1 Moos 43:32)

Joosefin sydäntä viilsi se, että hän joutui istumaan erillään veljistään. Mutta se oli välttämätöntä, jos hän halusi pitää kiinni peiteroolistaan ja olla paljastamatta itseään veljilleen. Hän oli Egyptin toiseksi mahtavin mies, eikä sellainen mitenkään voinut aterioda samassa pöydässä saastaisina pidettyjen autiomaasta tulleiden paimentolaisten kanssa. Eiväthän edes alemmat virkamiehet voineet sellaista

kuvitella tekevänsä. Jo sekin oli aivan ennen kuulumatonta, että näiden tyyppien annettiin tulla käskynhaltijan palatsiin, saati sitten sen ruokasaliin.

Peiteroolin ylläpitäminen oli kuitenkin välttämätöntä. Joosefilla oli suunnitelma, jonka mukaisesti hän toimisi veljiensä kanssa. Vielä ei ollut täyden avoimuuden ja vilpittömän rakkauden aika, sillä veljet eivät olleet sydämissään siihen kykeneviä. He tarvitsivat vielä murtumista.

Mutta ennen sitä Joosef voisi kyllä olla aika ystävällinen. Ja sen hän teki mielellään, kunhan voisi pysytellä peiteroolinsa sisällä.

Ihmettelemistä peräkammarin pojille

Veljet sijoitettiin istumaan Joosefia vastapäätä, ikäjärjestyksessä, vanhin ensimmäiselle sijalle ja nuorin viimeiselle. Veljekset katselivat ihmeissään toisiaan (1 Moos 43:33)

On siinä varmasti ollut ihmettelemistä! Ensinnäkin koko tilanne oli heille vähintään yhtä outo kuin savolaiselle peräkammarin pojille, jotka ovat ensi kertaa ulkomailla, Dubaissa, haahuilevat eksyksissä ja kieltä osaamattomina lentokentällä ja yllättäen viedään sieltä limusiinissa emiirin palatsiin juhla-aterialle. Saattaisivat olla peräkammarin pojat ihmeissään, vilkuilla toisiaan hiljaa ja hämillään. Ehkä he uskaltaisivat vähitellen jotakin supatellakin, että: ”mittee ihimettä...”

Kun sitten Joosef jakoi heille omista ruoistaan valitsemiaan paloja, Benjamin sai niitä viisi kertaa enemmän kuin muut veljet. Ja he joivat kaikki yhdessä ja humaltuivat. (1 Moos 43:34)

Veljet tietysti ihmettelivät Benjaminin osakseen saamaa kunniaa. Olihan hän veljeksistä nuorin ja istutettu vähiten kunniakkaalle paikallekin. Mutta heidän isäntänsä oli niin mahtava mies, että heille ei tullut edes mieleen, että Benjaminin saamissa ylenpalttisissa herkkupaloissa ja niihin liittyvässä kunniaa olisi ollut kyse tyylikirjosta.

Veljet humaltuvat

Heillä kaikilla oli ollut niin ylenpalttisen ihmeellinen päivä, etteivät he osanneet enää kyräillä. Tunteiden myllerrys oli heille liikaa ja siksi he tulivat juoneeksi reippaanlaisesti. Näinhän varmaan kävisi savolaisille peräkammarin pojille Dubain emiiri luona. Paitsi ehkä ei kävisikään, sillä muslimina Dubain emiiri ei ehkä tarjoaisi viiniä lainkaan.

Kristityille viinin nauttiminen taas ei ole kiellettyä. Eikä se ollut sitä Vanhan testamentin Jumalan kansallekaan. Kohtuullisesti käytettynä viini on Jumalan antama siunaus. Se on nimenomaan juhla juoma, jolla Jumalakin käski kansaansa juhlistamaan tärkeitä uskonnollisia juhlia. Nehemian kirjassa kerrotaan, että hän varasi Jerusalemin muurin rakentajille joka kymmenes päivä ”runsain mitoin viiniä” (Neh 5:18).

Psalmissa 104 sanotaan:

Sinä kasvatat viinin ihmisen iloksi,
öljyn hänen kasvojansa kaunistamaan
ja leivän hänen ruumiinsa voimaksi. (104:15)

Saarnaaja sanoo myös, ettei viini ole syntiä:

Syö siis leipäsi iloiten ja juo viinisi hyvillä mielin, sillä jo kauan sitten Jumala on hyväksynyt nuo tekosi. (Saarnaaja 9:7)

Viini on Raamatussa jopa Messiaan vertauskuva; eikä se mikään ihme olekaan, valitsihan Jeesus juuri viinin siksi aineeksi, jonka välityksellä hän ehtoollisen sakramentissa tulee meidän luoksemme ja jopa meihin. Ehkäpä juuri sen vuoksi Jaakob siunasi poikansa Juudan, jonka suvusta Messias oli syntyvä, runsaalla viinillä:

Ei siirry valtikka pois Juudalta,
ei käskijän sauva hänen suvultaan.
Hänen heimostaan on tuleva se, jolla on valta,
häntä kansat tottelevat.
Viiniköynnökseen hän sitoo aasinsa,
jaloon köynnökseen aasinsa varsan.
Hän pesee viinissä vaatteensa,
rypäleiden veressä pukunsa.
Hänen silmissään on viinin hehku, hänen hampaissaan maidon valkeus. (1 Moos 49:10-12)

Tämä kohta on perinteisesti tulkittu messiaanisesti. Usko Messiaaseen päihdyttää ilolla, siksi Juudasta ennustetaan, että ”hänen silmissään on viinin hehku”. Oliko se siis niin paha asia, jos Joosefin veljien silmissä oli palatsin hämmentävän upeissa juhlissa viinin hehku? Ei ollut. Veljien päihtymys voidaan tulkita vertauskuvaksi siitä ylenpalttisesta ilosta, jota saadaan kokea taivaan juhla-ateriaalla sen oikean Joosef –veljemme, Jeesuksen luona. Siellä ei kai tarvitse syödä eri pöydässä kun ylhäinen veljemme.

On tietysti totta sekin, että hyvin monet käyttävät viiniä väärin. Siksi Raamattu puhuu viinin vaaroista yhtä paljon ellei enemmän kuin sen siunauksesta:

Kenellä on voivotus, kenellä vaikerrus? Kenellä torat, kenellä valitus? Kenellä haavat ilman syytä? Kenellä sameat silmät? Niillä, jotka viinin ääressä viiptyvät, jotka tulevat makujuomaa maistelemaan. Älä katsele viiniä, kuinka se punoittaa, kuinka se maljassa hohtaa ja helposti valahtaa alas. Lopulta se puree kuin käärme ja pistää kuin myrkkylisko. Silmäsi outoja näkevät, ja sydämesi haastelee sekavia.
Sinusta on kuin makaisit keskellä merta, on kuin maston huipussa makaisit.
"Löivät minua, mutta ei koskenut minuun; pieksivät minua, mutta en tiennyt mitään.
Milloinkahan herännen? Tahdonpa taas hakea tätä samaa." (Sananlaskut 23:31-32)

Joosefin suunnitelman seuraava vaihe

En tiedä, miten Joosefin veljien loppuilta meni palatsissa. Jossain vaiheessa he tietysti menivät nukkumaan. He olivat kuitenkin sen verran tuiterissa, että Joosef saattoi toteuttaa juonensa seuraavan vaiheen.

Joosef sanoi taloutensa hoitajalle: "Pane noiden miesten säkkeihin syötävää niin paljon kuin he pystyvät kuljettamaan ja pane kunkin miehen hopea hänen säkkinsä suuhun. Mutta nuorimman miehen säkin suuhun sinun on pantava minun hopeamaljani ja lisäksi se hopea, joka hänellä oli viljan osto varten." Ja mies teki niin kuin Joosef oli käskenyt. (1 Moos 44:1-2)

Miksi Joosef noin teki? Siksi, että veljet tarvitsivat vielä murtamista. Heidän syyllisyytensä ei ollut noussut vielä niin kukkuroilleen, että he olisivat olleet valmiita ottamaan vastaan aidon sovinnon. Niin pahoin he olivat Joosefille tehneet.

Joosef itse oli kyllä valmis sovintoon. Sen osoittivat hänen vaivoin kätkeyty kyöneleensä. Mutta veljet olivat paaduttaneet sydämensä kuin hylkeennahkaisiksi tupakkakukkaroiksi joutuessaan 15 vuotta peittelemään omaltatunnonaan sitä, että olivat myyneet Joosefin orjaksi (ja sitä ennen tappaneet miekalla Sikemin kaupungin kaikki miehet). Sellaiset tupakkakukkarot vaativat yllättävän ahtaalle

joutumista, ennen kuin ne voisivat aidosti murtua ja muuttua ihmisten sydämiksi.

Aamunkoitteessa miesten annettiin lähteä matkaan aaseineen. Mutta kun he olivat ehtineet vasta vähän matkan päähän kaupungista, Joosef sanoi taloutensa hoitajalle: "Lähde noiden miesten perään, ja kun tavoitat heidät, sano heille: 'Miksi olette palkinnee hyvän pahalla? Teillähän on mukanaan se malja, josta herrani juo ja jonka avulla hän näkee tulevat tapahtumat. Kovin pahasti olette tehneet!'"

Joosefin juoni on tosi kova. Veljillä oli jo ennestään myllerretty tunne-elämä, ehkä pikkuinen krapula vaivasi ja taustalla kummitteli se, että viime kerralla heidän viljasäkeistään oli löytynyt viljan hinta sinne takaisin laitettuna.

Kun mies tavoitti heidät, hän sanoi heille niin kuin oli käsketty. He vastasivat: "Miksi sinä puhut noin, herra? Eihän meille tulisi mieleenkään, että tekisimme mitään sellaista! Sen hopeankin, jonka aikaisemmin löysimme säkkiemme suusta, me toimimme sinulle Kanaaninmaasta takaisin. Miten me siis olisimme varastaneet hopeaa tai kultaa isäntäsi talosta? Jos malja löytyy joltakulta meistä, hän olkoon kuoleman oma, ja muista tulkoon herramme orjia!" (1 Moos 44:7-9)

Jumala on osoittanut meidät syyllisiksi

Veljet tuntevat kuitenkin olevansa turvassa. Jokainen ajattelee, että en ainakaan minä ole mitään varastanut, toivottavasti eivät nuo toisetkaan.

Mies sanoi: "Puhukaa mitä puhutte, mutta jos malja joltakulta löytyy, hän joutuu minun orjakseni. Te muut olette vapaat kaikesta vastuusta." Veljekset laskivat säkkinsä kiireesti maahan ja avasivat ne. Mies tutki ne aloittaen vanhimmasta veljestä ja lopettaen nuorimpaan, ja malja löytyi Benjaminin säkistä. Silloin veljekset repäisivät vaatteensa, kuormasivat tavaransa uudelleen aasiensa selkään ja palasivat kaupunkiin. (1 Moos 44:10-13)

Nuorin veli oli siis sittenkin hölmöillyt! Nyt he olivat kaikki lopullisesti ja täysin kiikissä, kykenemättä millään tavalla puolustautumaan tuon ankaran ja mahtavan käskynhaltijan edessä, joka kuitenkin oli ollut heille niin tavattoman ystävällinen. Benjaminin kautta he kaikki olivat pettäneet hänen luottamuksensa ja olivat korviaan myöten syyllisiä hänen edessään.

Tämä toi heidän mieleensä muiston sovittamattomasta rikoksesta, jonka he olivat yhdessä tehneet: Heittäneet pikkuveljensä kaivoon ja myyneet hänet orjaksi. Nyt Jumala oli ottanut heidät kiinni, vaikka hetken he olivat luulleet, että Jumala oli unohtanut tuon teon ja he olivat pääsemässä heitä uhanneesta nälänhädästä ja vaaroista Egyptissä. Mutta se oli toiveajattelua, nyt Jumala oli ottanut heidät kiinni.

Niin Juuda ja hänen veljensä menivät Joosefin taloon, jossa tämä odotti heitä, ja he heittäytyivät kasvoilleen maahan. Joosef sanoi heille: "Mitä olettekaan tehneet! Olisihan teidän pitänyt tietää, että minunlaiseni mies näkee salatutkin asiat." (1 Moos 44:14-15)

"Minunlaiseni mies näkee salatutkin asiat". Tämä toi Juudan mieleen jälleen sen salatun rikoksen, joka oli painanut häntä jo niin kauan.

Juuda vastasi: "Mitä voisimme enää sanoa sinulle, herramme? Mitä puhuisimme ja miten voisimme todistaa syyttömyytemme? Jumala on osoittanut meidät syyllisiksi, ja sen tähden me olemme nyt kaikki sinun orjiasi, se jolta malja löytyi ja yhtä lailla me kaikki muut." Mutta Joosef sanoi: "Se ei käy! Vain se mies, jolta malja löytyi, olkoon minun

orjani, ja te muut saatte rauhassa palata isänne luo." (1 Moos 44:16-17)

Juuda tunnustaa että ”Jumala on osoittanut meidät syyllisiksi”. Hän ei tosin ehkä omasta mielestään ole syyllinen tähän asiaan (eihän hän sitä olekaan). Mutta nyt Jumala on tämän asian kautta ottanut heidät kaikki kiinni toisesta, sovittamattomasta rikoksesta, jonka he ovat yrittäneet unohtaa.

Veljet ovat tosi ahtaalla, sekä Jumalan että Joosefin edessä. Heidän kovuutensa ja salaisen syyllisyyden parkitsema sydämensä alkaa särkyä ja sulaa oman vääjäämättömän syyllisyyden edessä.